

Schriftlezing: Matteüs 4:23 – 5:16

Tekst: Matteüs 5:10-12

Ps. 106:1,2

Ps. 119:1,2,3

Ps. 40:1,2,7

Lb. 21:3,4,5,6

Ps. 144:1,2,6

Gehouden te: Baflo, 16-01-11 (9.30 u.)
 Blokzijl, 23-01-11 (9.30 u.)

Thema: Gelukkig zijn bij vervolgingen? Jezus zegt van wel!

Gemeente van onze Heer Jezus Christus, broeders en zusters, jongens en meisjes,

1. Actuele christenvervolgingen

Zijn dit niet heel vreemde woorden van onze Heer Jezus Christus? Een rare felicitatie, een vreemde zaligspreking? Wat moet je er mee als christen in Nederland?

'Gelukkig ben je als je vervolgd wordt om mij. Gelukkig ben je als je wordt uitgescholden, belachelijk gemaakt, van allerlei kwaad beticht, terwijl het niet waar is...' Gelukkig zijn en vervolgd worden als christen, die combinatie zouden wij niet bedacht hebben. Dat weet ik wel zeker.

Laten we bij wijze van oefening proberen ons te verplaatsen in de situatie van die Koptische Christenen in Alexandrië, Egypte, van wie de kerk een paar weken geleden het doelwit was van een aanslag. Met eenentwintig doden als gevolg..... Niet een zeldzaam incident in de Islamitische wereld.

Zouden deze medechristenen zeggen: 'Hoera, we worden vervolgd! Prijs de Heer! Gefeliciteerd, broeders en zusters!'

Wij zouden dat een bizarre reactie vinden. Is er niets fijner voor christenen dan vervolgd te worden? Dat deze mensen de straat op gaan en gaan protesteren en actie voeren, is volstrekt te begrijpen en ook niet af te keuren. Het zal moeilijk genoeg zijn in zo'n land dat door de Islam gestempeld en gedomineerd wordt.

"Het is voor ons niet vreemd," zei een mevrouw uit de Koptische kerk in Nederland op het journaal over de dreiging met geweld tegen Koptische kerken en christenen tijdens hun kerstfeest.

De organisatie 'Open Doors', die vervolgte kerken en christenen ondersteunt, publiceerde onlangs haar jaarlijkse Ranglijst Christenvervolging. Met onder andere de Top 10 van landen met de meeste en de hevigste christenvervolging. Noord-Korea staat weer met stip bovenaan. Gevolgd door een aantal Arabische landen, zoals Iran, Afghanistan, Saoedi – Arabië en andere.

Christenen blijken nog steeds de meest vervolgte mensen te zijn, vervolgd om hun geloof. Hoewel er ook anderen zijn, die om hun geloof vervolgd worden.

En vandaag, op deze zondag 16 januari 2011, wordt er in de meeste kerken in Zwolle twee minuten stilte gehouden om de slachtoffers van alle geloofsvervolging te gedenken. Dat gebeurt ook in de aanloop naar de week van het gebed.

"Het is voor ons niet vreemd om vervolgd te worden." Die woorden van die Koptische christin bleven bij mij haken. Ook bij de voorbereiding van deze preek. Ik vraag me af: Zit zij daarmee niet veel dichterbij de woorden van de Heer Jezus in onze tekst, dan wij in onze veilige, comfortabele beleving?

Onze Meester Jezus bereidt zijn leerlingen hier voor op vervolging. Hij zegt open en eerlijk dat zij met tegenstand te maken zullen krijgen en dat ze moeiten moeten trotseren, wanneer ze in geloof achter hem aangaan. Het zal beslist niet altijd gemakkelijk zijn.

Maar Jezus laat het niet bij een zakelijke aankondiging of een welgemeende waarschuwing. Nee, hij geeft zijn hoorders een gelukwens. Hij zet het in een persoonlijk getinte zaligspreking.

Dat is vreemd, vinden wij. Onze Koptische of Noord-Koreaanse geloofsgenoten ook? Om maar een paar te noemen.

Gelukkig zijn bij vervolgingen? Jezus zegt van wel!

2. Comfortabel leerling zijn?

Hoe comfortabel zijn de zaligsprekingen van de Heer Jezus Christus?

Wij vinden het, denk ik, wel een aangenaam stukje onderwijs van onze Meester. Het is inderdaad een heel aansprekend begin van de Bergrede. Voor de hoorders van toen en die van nu.

Felicities ontvangen is heel aangenaam. Des te meer als je in aanmerking neemt wie ze uitspreekt. Jezus zelf in dit geval. Ze komen dus van God. En als je alle geluk van de wereld wordt toegezegd, dan is het genieten geblazen. Daar wordt je opgetogen, misschien wel opgewonden van.

Ik kan me voorstellen dat er onder de mensenmassa, die achter Jezus aan ging, een opgetogen verwachting leefde. Kijk maar eens wat hij allemaal doet, wanneer hij rondtrekt in Galilea.

"... hij gaf er onderricht in de synagogen, verkondigde het goede nieuws van het koninkrijk en genas iedere ziekte en elke kwaal onder het volk." (Mat. 4:23)

Dat gaat als een lopend vuurtje door heel Galilea en omstreken en overal vandaan komen mensen naar Jezus toe en gaan met hem mee. Opgetogen en vol verwachting. Dat kan niet anders.

Jezus neemt de mee naar de berg. Hij gaat de mensenmassa's voor naar zijn berg. Die berg is voor Matteüs en zijn eerste lezers een bekende berg. De berg van Jezus. In de laatste verzen van zijn evangeliëverhaal komt Matteüs er terug, met tien collega leerlingen.

"De elf leerlingen gingen naar Galilea, naar de berg waar Jezus hen had onderricht, en toen ze hem zagen bewezen ze hem eer, al twijfelden enkelen nog." (Mat. 28:16,17)

Dat is de berg van de Bergrede dus. Jezus' eigen Sinai, zou je kunnen zeggen. Hij neemt de mensenmassa's bewust mee daarheen om hen te onderwijzen en zijn geboden te geven. De geboden van het koninkrijk van de hemel. Zoals oudtijds God de HEER zijn volk naar de echte Sinai bracht om hun zijn wetten en inzettingen te geven. De geboden die zouden gelden in het beloofde land.

Met een lichtelijk opgetogen verwachting zijn de leerlingen rondom Jezus gaan zitten. En de mensenmassa's daar weer omheen. Tegen de helling van de berg. Jezus onderaan, de mensen als in een theater of op een tribune voor hem en rondom hem. Zo heeft Jezus geen geluidsversterking nodig en is hij toch verstaanbaar voor iedereen. Dus Jezus staat duidelijk niet boven op de berg en de mensen beneden.

Jezus heeft dus de mensen meegenomen op de weg naar het koninkrijk van God. Voor de geboden die daar zullen gelden, om de mensen te leren Gods wil te doen. Noem het: de gerechtigheid.

Wat een geweldig en aansprekend begin kiest Jezus voor zijn rede, zijn onderwijs aan al die mensen, aan Israël.

Zijn inzet is een serie van acht zaligsprekingen. Ze zijn niet op te vatten als onvoorwaardelijke troostwoorden. Maar je kunt ze bestempelen als wegwijzers naar de zaligheid, naar het geluk van het koninkrijk van God.

Jezus leert de mensen in de eerste zeven spreuken welke houding je als leerling van hem moet aannemen om in het hemelrijk binnen te komen en daar voor God te leven. 'Het koninkrijk van de hemel is immers dichtbij gekomen,' was de kern van de boodschap van Johannes de Doper en van Jezus zelf.

Lees zo maar eens de woorden van Jezus' spreuken, waarin hij het geluk aan zijn hoorders voorhoudt. En laat ze even in je gedachten en je hart rond gaan.

*"Gelukkig wie nederig van hart zijn,.....
Gelukkig de treurende,.....
Gelukkig de zachtmoedigen,.....
Gelukkig wie honger en dorst naar gerechtigheid,.....
Gelukkig de barmhartigen,.....
Gelukkig wie zuiver van hart zijn,.....
Gelukkig de vredestichters,....."*

Hoor ook wat de Meester in de tweede helft van al die zaligsprekingen zegt:

"... want voor hen is het koninkrijk van de hemel."

Dat is zijn belofte feitelijk in alle acht gezegden. Daar komen de zes middelste woorden ook op neer.

Getroost worden, het land bezitten, verzadigd worden, barmhartigheid ondervinden, God zien, kinderen van God genoemd worden.

Kortom, dat is het koninkrijk van de hemel. Dat is het leven in het koninkrijk van God.

Geweldig aangename woorden. Geweldig aansprekend begin van de Bergrede. En het zijn woorden met het gezag van God. Niet vergeten!

"De mensen zijn diep onder de indruk van zijn onderricht, want hij sprak hen toe als iemand met gezag, en niet zoals hun schriftgeleerden." (Mat. 7:28,29)

3. Wat kom je tegen?

En dan komt die merkwaardige laatste zaligspreking uit de mond van de Meester. Die is zo verrassend voor de hoorders, dat Jezus hem gaat toelichten, en bij de mensen heel persoonlijk neerleggen. Omdat deze spreuk de schijnbaar zo comfortabele andere lijkt tegen te spreken.

"Gelukkig wie vanwege de gerechtigheid vervolgd worden, want voor hen is het koninkrijk van de hemel." (Mat. 5:10)

Toch is dit de climax. Of de sluiting, die de cirkel rond maakt. Want we horen hier dezelfde belofte als in vers 3, bij de eerste zaligspreking.

Het koninkrijk van de hemel is voor hen die vanwege de gerechtigheid vervolgd worden. Daarom: Gelukkig zijn die mensen. Zegt Jezus.

In de eerste zeven zaligsprekingen *"ging het om wat de mens als houding moet hebben om in te gaan. Nu gaat het over wat de mens op die weg zal ondervinden en wat hij moet trotseren."*¹

Wat kom je als leerling van Jezus tegen op de weg van het koninkrijk? Wat kom jij tegen? En: Wat komt j^ou tegen? Jij ligt als leerling van Jezus onder verdenking en onder vuur van Gods vijanden. Zij openen geheid de aanval.

Jezus zegt het heel eerlijk en open: je komt vervolging tegen, vijandschap, tegenkanting. Het nastreven van de gerechtigheid van het hemelrijk zal leiden tot zwakte en vervolging.

De gerechtigheid is het willen leven naar Gods gebod en wil, in de rechte verhouding tot God en de naaste. Dat is typerend voor het koninkrijk van God.

Deze gerechtigheid wordt niet gepikt door de vijanden van Gods koninkrijk. En wanneer de leerlingen van Jezus zich daarvoor toch inzetten, dan zullen ze sterke tegenwerking ondervinden en vervolgingen moeten trotseren.

Het rijk van de satan zal zich er sterk tegen maken.

Maar op de weg van zwakte en vervolging / vervolgd worden zal Christus voorop gaan als de lijdende Middelaar. Dat maakt de Meester verderop in zijn onderricht aan de leerlingen wel duidelijk. Het hoort dus bij de weg naar het koninkrijk van de hemel.

"Het is voor ons niet vreemd om vervolgd te worden," zei de Koptische mevrouw op het journaal. Ze zat daarmee inderdaad heel dicht bij de woorden van Jezus in de aanhef van de Bergrede.

4. De clou

Ga, broeder, zuster, meisje, jongen, in gedachten even zitten bij de mensen op de helling van Jezus' eigen berg. Tussen de leerlingen of vlak achter hen. Probeer je in te leven in hun voorzichtige opwindings, gevoed door dat geweldige begin van Jezus' rede.

Heb je dan niet het gevoel, dat je aanvankelijke opgetogenheid een fikse dreun krijgt door de laatste zaligspreking?

¹ Dr. Jakob van Bruggen, *Matteüs Het evangelie voor Israël*, Kampen 1990, p. 89

Het moet een schokkend woord zijn geweest. Je denkt op zo'n moment en bij deze 'geneesheer – prediker' toch niet aan vervolging? Dat is zo ver weg. Die switch in de preek maak je niet gemakkelijk mee.

Jezus beseft dat terdege. Zo'n goede Meester is hij. Daarom werkt hij zijn woorden breder uit. En hij spreekt zijn mensen nu heel direct aan. 'Het gaat jullie aan.'

"Gelukkig zijn jullie wanneer ze je omwille van mij uitschelden, vervolgen en van allerlei kwaad betichten. Verheug je en juich, want je zult rijkelijk worden beloond in de hemel; zo immers vervolgden ze vóór jullie de profeten." (Mat. 5:11,12)

Het begin van vervolgingen is niet een bom die ontploft bij een kerkgebouw van Koptische christenen. Ook niet marteling of jarenlange opsluiting in concentratiekampen voor die staatsgevaarlijke christenen.

Vervolgingen beginnen meestal niet met fysiek geweld. Maar met woorden, zegt de Heer Jezus. Mensen gaan je uitschelden, belachelijk maken als christenen. Ze gaan je als leerling van Jezus beschimpen en ze lozen in jouw richting allemaal kwaadaardige beschuldigingen. Waar niets van waar is, maar die er bij anderen ingaan als zoete koek. Leugenachtige praat. Maar wat heeft het een impact. Op anderen, maar ook op de leerlingen van Jezus zelf. Het raakt je tot in het diepste van je ziel.

Waar die leugenachtigheid vandaan komt, dat is wel duidelijk toch? Van de satan, die de leugen in eigen persoon, het liegbeest bij uitstek. Hij zet met zijn rijk alles op alles om het koninkrijk van God tegen te houden. Hij zet alles op zijn kop. En geen middel schuwt hij om zijn doel te bereiken.

Ik moet hier even denken Openbaring 12, waarvan we met Kerst het begin lezen. De grote rode draak krijgt de zoon van de vrouw – Jezus Christus – niet te pakken. De vrouw die de mannelijke zoon gebaard heeft ook niet. Ze wordt buiten zijn bereik gebracht. En ook de waterstroom die hij achter haar aan spuwt – een tsunami van vervolgingen – treft geen doel. Het sleurt haar niet mee, dankzij Gods ingrijpen en de hulp van de aarde.

Maar Johannes ziet en beschrijft:

"De draak was woedend op de vrouw en ging weg om strijd te leveren met de rest van haar nageslacht, met allen die zich aan Gods geboden houden en bij het getuigenis van Jezus blijven." (Opb. 12:17)

Allen die zich aan Gods geboden houden en bij het getuigenis van Jezus blijven worden nu zijn doelwit.

Jezus noemt dat 'vervolgd worden vanwege de gerechtigheid'. En in zijn toelichtende verklaring van de laatste zaligspreking trekt hij het helemaal naar zichzelf toe.

"Gelukkig zijn jullie wanneer ze je omwille van mij uitschelden, vervolgen en van allerlei kwaad betichten."

'Omwille van mij...' Dat is de clou van de laatste zaligspreking en daarmee van de hele reeks.

De vervolgingen blijken in beschimpingen en leugenachtige laster: 'om Mij!' Daarmee zegt de Meester, dat hij zelf de horizon is, waarnaar de mensen moesten uitzien. Het

koninkrijk van de hemel vind je bij hem. Bij hem alleen kom je daar binnen. De verbondenheid met hem is doorslaggevend.

Al Jezus' hoorders moeten hem verwachten en ontvangen, naar hem dorsten, zachtmoedig en barmhartig zijn als hij.

Maar de wereld kan niet tegen deze boodschap. Velen moeten dat getuigenis van Jezus en van het hemelrijk niet. En ze komen er tegen in het geweer. Met verbaal geweld – heel subtiel of heel grof – en van lieverlee ook met fysiek geweld. Want het gaat van kwaad tot erger. Omdat het getuigenis van Jezus blijft klinken. Omdat de woorden van God naar de wereld blijven toekomen en de mensen blijven raken. Soms heel pijnlijk en ontmaskerend.

Dan zijn beschimpingen en leugenachtige laster geëigende middelen om je het woord van God van het lijf te houden. En de zwakste schakel wordt in de tang genomen: die leerling van Jezus die nederig van hart is en die niets heeft dan zijn zwakte en zijn lege handen.

Die leerling van Jezus, die zachtmoedig is en wil zijn. Die leerling van Jezus die een vreedstichter is. Daar kunnen de vijanden van God toch niets mee, met een dergelijke houding? Aanpakken die lui en hun de mond snoeren!

Men lust Jezus niet. Men lust de exclusieve boodschap van het koninkrijk van God niet. 'En het evangelie van het kruis, wat is dat voor een slap verhaal? Die geboden van Jezus, daar kun je toch niks mee vandaag de dag?'

5. De beloning

"Het is voor ons niet vreemd om vervolgd te worden," zei de Koptische mevrouw op het journaal.

Jezus zegt dat zelf ook al tegen de mensenmassa voor hem op de bergtribune. De leerlingen zullen niet de eersten zijn die vanwege de gerechtigheid vervolgd worden. Ook niet de enigen die 'omwille van mij' uitgescholden worden. Hij zegt:

"... zo immers vervolgden ze vóór jullie de profeten."

De profeten kregen te maken met afwijzing van de woorden van God die ze moesten spreken. Velen van de leiders van het volk en van de Israëlieten zelf legden de profetenwoorden naast zich neer en gingen door met hun ding. Of gingen over tot de orde van de dag.

En de profeten kregen te verstaan dat ze er beter het zwijgen toe konden doen. Want anders Het liep verschillende keren uit op gevangenzetting: Jeremia, Johannes de Doper. Of nog erger. En Amos werd door de religieuze leider van het Tienstammenrijk naar huis gestuurd. 'Ga jij maar profeteren in Juda, boertje, brood etende profeet.'

Niet alleen overduidelijke heidenen kunnen er wat van.....

"... zo immers vervolgden ze vóór jullie de profeten."

Maar toch zegt Jezus: 'Gelukkig zijn jullie bij vervolgingen. En laat je je de vreugde 'omwille van mij' niet ontnemen. Integendeel.'

"Verheug je en juich, want je zult rijkelijk worden beloond in de hemel."

De Meester spoort zijn leerlingen – de huidige en de toekomstige – aan tot uitbundige blijdschap omwille van het komende koninkrijk en omwille van de verbondenheid van Jezus. Dus toch: Hoera, we worden vervolgd?!

De horizon van Jezus' leerlingen is het komende koninkrijk van de hemel met alle vertroosting en verzadiging van dien. En dat zij God zullen zien.

God gaat bezig – en is al bezig – met het uitbetalen van de genadeuitkeringen, het genadeloon van zijn hemelrijk. Houd je lege handen maar op! Zegt de Meester.

*"Gelukkig wie nederig van hart zijn,
want voor hen is het koninkrijk van de hemel." (vs. 3)*

Wat leren we hier? In elk geval de bereidheid om in te leveren omwille van Jezus. Vanwege de gerechtigheid en het getuigenis aangaande de Redder van de wereld. Wie deze bereidheid heeft zal uit Gods hand rijkelijke beloning ontvangen in de hemel. Dat belooft God werkelijk.

Worden wij vervolgd als christenen in Nederland? Laten we over die vraag eens nadenken.

Bedenk, dat het heel subtiel kan beginnen: een meewarige blik, een spottende opmerking, een afwijzend woord, een shot op tv van een christen, waar het sarcasme van af druipt...

Wat kom jij als leerling van Jezus tegen in jouw omgeving, in jouw wereld?

Gelukkig zijn bij vervolgingen? Jezus zegt van wel!

Daar houden we het dan maar op.

Amen.